

FILOLOGIA POLSKA

Efekty uczenia się i treści programowe zajęć:

Nazwa zajęć: Interpretacje literatury staropolskiej w kontekstach historyczno-kulturowych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student potrafi:

- Wskazać arcydzieła i ważne utwory literackie średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia, a także zreferować ich problematykę oraz kształt estetyczny z użyciem terminologii literaturoznawczej.
- Analizować, interpretować i wartościować teksty literackie epok staropolskich i oświecenia z wykorzystaniem pogłębionej wiedzy z zakresu wybranych metodologii badań literackich oraz dobrze orientować się wśród głównych historycznych systemów komunikacji literackiej (takich jak obiegi literackie, formy gatunkowe, struktury podawcze, języki artystyczne).
- Rozpoznać i scharakteryzować różnorodne idee filozoficzne i estetyczne stymulujące rozwój literatury oraz kultury w epokach staropolskich i oświeceniu.
- Sprawnie posługiwać się wiedzą o wydarzeniach i zjawiskach z zakresu historii Polski oraz wyjaśnić ich wpływ na rozwój literatury i kultury polskiej epok staropolskich i oświecenia.
- Dokonać periodyzacji literatury epok staropolskich i oświecenia, umieścić ją w szerokim kontekście kulturowym.
- Dostrzec powiązania literatury, kultury i sztuki epok staropolskich i oświecenia z literaturą, kulturą i sztuką powszechną.
- Samodzielnie zrealizować zadanie badawcze (z zastosowaniem w praktyce elementów historycznoliterackiej procedury badawczej, takich jak dobór i analiza źródeł, rozpoznanie stanu badań, zdefiniowanie i analiza problemu poznawczego, skonstruowanie spójnego wywodu argumentacyjnego, sformułowanie wniosków) z wykorzystaniem pogłębionej wiedzy o literaturze epok staropolskich i oświecenia.
- Samodzielnie i sprawnie operować informacją naukową (w tym wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje dotyczące literatury epok staropolskich i oświecenia, dobierać właściwe edycje tekstów, posługiwać się słownikami i kompendiami literaturoznawczymi, bibliotekami cyfrowymi) oraz zastosować ją w konkretnym kontekście poznawczym i zawodowym.
- Sprawnie operować pisemną formą wypowiedzi naukowej, a także przygotować wystąpienie w dyskusji, przedstawić (także w formie prezentacji multimedialnej) i uzasadnić swoje stanowisko z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułować na tej podstawie uargumentowane merytorycznie wnioski, które mogą mieć zastosowanie w konkretnych sytuacjach zawodowych.
- Aktywnie uczestniczyć (samodzielnie i zespołowo) w podejmowaniu działań profesjonalnych, realizować potrzebę doskonalenia wiedzy i kompetencji oraz zaszczepiać ją innym.
- Wyjaśnić rolę literatury i kultury epok staropolskich i oświecenia w budowaniu tożsamości zbiorowej i więzi społecznych oraz wykorzystać tę kompetencję w osobistym udziale w różnych formach życia zbiorowego, a także w pielęgnowaniu dziedzictwa kulturowego Europy, Polski i Wielkopolski.

Treści programowe dla zajęć:

- Dzieła literatury polskiej epok średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia oraz ich usytuowanie w procesie rozwojowym literatury rodzimej i na tle literatur powszechnych.
- Przebieg procesu historycznoliterackiego w średniowieczu, renesansie, baroku i oświeceniu oraz jego jednostki: formacje, epoki, prądy, kierunki, nurty, style.
- Proces historycznoliteracki epok staropolskich i oświecenia na tle przekształceń kultury rodzimej i europejskiej (oraz różnorodnych zjawisk z dziejów kultury, takich jak humanizm, reformacja, sarmatyzm).
- Historia jako determinanta i kontekst zjawisk literackich epok staropolskich i oświecenia
- Historia literatury a dzieje idei i filozofii – ich wzajemne relacje, inspiracje, konteksty.
- Literatura dawna wobec innych sztuk.
- Metarefleksja literacka epok staropolskich i oświecenia (autotematyzm literatury, poetyki sformułowane, rola retoryki jako teorii i praktyki komunikacyjnej, podstawowe pojęcia i kategorie estetyczne).
- Egzystencjalny wymiar literatury dawnej (literatura jako wyraz doświadczenia egzystencjalnego), parenetyka, literatura a etyka).
- Biografie twórcze wybitnych autorów staropolskich i oświeceniowych.
- Literatura staropolska i oświecenia jako wyraz przeżyć zbiorowych oraz źródło wzorców postaw społecznych (w tym patriotycznych); literatura oświecenia postanisławowskiego wobec dramatu rozbiorów.

- Trzy kluczowe tradycje kultury europejskiej (antyczna grecko-rzymska, hebrajska i chrześcijańska) jako tradycja własna literatury epok staropolskich i oświecenia.
- Literatura staropolska i oświeceniowa w ujęciu komparatystycznym (jej pokrewieństwa z innymi literaturami europejskimi oraz „obszary swoistości”); dwujęzyczność polskiej literatury dawnej.
- Życie literackie, instytucje kulturotwórcze oraz geografia literacka epok staropolskich i oświecenia.
- Rozwój form podawczych literatury oraz języka artystycznego w epokach staropolskich i w oświeceniu.
- Literatura polskiego średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia jako tradycja oraz układ odniesienia dla kultury i literatury epok następnych; rola literatury oraz kultury staropolskiej i oświecenia w budowaniu współczesnej tożsamości zbiorowej Polaków.
- Praktyczne i teoretyczne aspekty warsztatu literaturoznawczego (ze zwróceniem uwagi na specyfikę warsztatu historyka literatury epok staropolskich i oświecenia).
- Doskonalenie umiejętności sporządzania pisemnej wypowiedzi naukowej o charakterze literaturoznawczym.

Nazwa zajęć: Warsztat komparatystyczny: sztuka-język-obyczaje (epoki dawne: do końca XVIII w.)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi rozpoznać konteksty i wskazać czynniki wpływające na kształt literatury powszechnej do końca XVIII wieku
- potrafi powiązać problemy literatury do końca XVIII wieku z problematyką innych dziedzin artystycznych i powiązać wydarzenia literackie z problematyką historyczną, społeczną i filozoficzną
- potrafi analizować teksty kultury do końca XVIII wieku, wykazując się przy tym świadomością krytyczną
- potrafi powiązać krytyczną lekturę tekstów literatury staropolskiej z lekturą tekstów literatury powszechnej do końca XVIII wieku
- potrafi, posiadając świadomość przenikania się różnych aspektów i obszarów twórczości artystycznej i humanistyki, definiować problemy badawcze i stawiać własne tezy interpretacyjne, a także porządkować za pomocą wybranych kategorii materiał badawczy z zakresu literatury powszechnej do końca XVIII wieku

Treści programowe dla zajęć:

- „Wyznania” św. Augustyna – koincydencje chrześcijaństwa i antyku.
- Bestiariusze. „Boska komedia” Dantego
- Ikonologia – repertuar obrazowy wielkich figur semantycznych.
- Motyw cierpienia – Sokrates, Hiob, Jezus.
- Motyw miłości – Tristan, Don Juan, „Nowa Heloiza”
- Idea czasu i nieśmiertelnego – szczęście czy nieszczęście? „Historia” I. Krasickiego

Nazwa zajęć: Metodologia badań naukowych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi określić miejsce własnej dyscypliny badawczej w odniesieniu do problemów dotyczących teorii i metod nauk humanistycznych
- potrafi dokonywać charakterystyki najważniejszych metodologii badawczych oraz teorii; umieć określać ich wzajemne wpływy i relacje
- potrafi oceniać wartość i znaczenie danych teorii w odniesieniu do interpretacji i analizy tekstu literackiego i nieliterackiego
- potrafi rozumieć i opisywać związki pomiędzy metodologiami i teoriami literackimi a szeroko pojętymi dyscyplinami humanistycznymi, zwracając uwagę na powiązania z naukami niehumanistycznymi.
- potrafi przeprowadzić naukową analizę tekstów różnego przeznaczenia (naukowe, literackie itp.) korzystając z praktycznych rozwiązań poszczególnych szkół metodologicznych i z zastosowaniem właściwej im terminologii
- potrafi, bazując na teoretycznych uwarunkowaniach określonych metodologii, zaproponować oryginalną interpretację i określić metodologiczną strukturę własnych badań naukowych

Treści programowe dla zajęć:

- Klasyfikacja nauk. Kartezjański i hermeneutyczny model poznania jako kontekst przełomu antypozytywistycznego.
- Kategoria nieświadomości. Psychoanalityczna metoda lektury tekstów.
- Percepcja jako praktyka filozoficzna. Fenomenologiczny model poznania.
- Interpretacja jako paradygmat praktyki badawczej. Hermeneutyczna postawa w badaniach naukowych.
- Struktura języka modelem rzeczywistości. Konsekwencje strukturalizmu.
- Praktyka narratologiczna – uniewersalna mapa opowiadania.
- Lektura poststrukturalna – czytelnik twórcą tekstu.
- Znak i jego znaczenie dla praktyki naukowej.

- Kryterium użyteczności jako wykładnik prawdziwości tez naukowych.
- Nowe drogi humanistyki: zmierzch postmodernizmu i realizm spekulatywny

Nazwa zajęć: Język obcy - angielski

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi czytać i rozumieć teksty, w tym teksty o charakterze naukowym, wypowiada i formułuje teksty własne w formie pisemnej i ustnej w związku z typowymi sytuacjami zawodowymi
- potrafi wykorzystywać zdobytą wiedzę z zakresu gramatyki i leksykologii w typowych sytuacjach zawodowych, włączając w to tłumaczenie na język polski tekstów naukowych napisanych w języku angielskim
- potrafi wykorzystywać w typowych sytuacjach zawodowych i codziennych posiadaną wiedzę na temat kultury angielskiego obszaru językowego
- samodzielnie zdobywać wiedzę z wykorzystaniem podręczników akademickich i tekstów naukowych
- potrafi rozpoznawać typowe procesy i zjawiska językowe i inne, związane z przyswajaniem języka i przetwarzaniem językowym,
- ma świadomość ograniczeń posiadanej wiedzy, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się, wykazuje otwartość na nowe idee i gotowość do zmiany opinii w świetle dostępnych danych lub argumentów

Treści programowe dla zajęć:

- Struktury gramatyczne.
- Struktury leksykalne.
- Specyfika angielskiego obszaru językowego.
- Analiza tekstów (w tym naukowych) w języku angielskim.
- Ćwiczenia w tłumaczeniu tekstów anglojęzycznych.
- Zagadnienia językowe z zakresu typowych sytuacji zawodowych.
- Zagadnienia specjalistyczne związane z kierunkiem studiów.

Nazwa zajęć: Seminarium magisterskie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wykazać się szeroką i ukontekstowaną wiedzą w zakresie wyznaczonym przez tematykę seminarium i realizowane przez studentów projekty badawcze, niezbędną do samodzielnej ich realizacji (napisania pracy magisterskiej)
- aktywnie uczestniczyć w dyskusji związanej z tematyką seminarium, formułować własne poglądy, wysnuwać wnioski i odnosić się do opinii wyrażanych przez innych członków grupy
- Wyszukiwać, przetwarzać, selekcjonować i hierarchizować specjalistyczne informacje niezbędne do samodzielnej realizacji projektu badawczego (napisania pracy magisterskiej), z uwzględnieniem cyfrowych źródeł informacji
- Wykazać się wiedzą na temat rzetelności naukowej i zasad prawa autorskiego oraz stosować je w realizacji własnego projektu badawczego
- Potrafi sformułować problem oraz cel badawczy i sposoby ich realizacji, postawić hipotezę badawczą, oraz zastosować je w realizacji własnego projektu badawczego
- Stosować formalne zasady redagowania tekstu naukowego - pracy magisterskiej: cytowanie, sporządzanie bibliografii, przypisów, spisu treści; stosować podstawowe zasady adiacji tekstu;
- opracować konspekt /rozdział pracy magisterskiej lub sporządzić opis projektu badawczego
- wykazać się wysokim poziomem świadomości literackiej i językowej oraz kulturą języka
- wykazać się zdolnością praktycznego zastosowania nabytej wiedzy oraz umiejętności poprzez właściwy dobór źródeł i metod w trakcie realizacji projektu badawczego
- napisać pracę spełniającą merytoryczne, metodologiczne i formalne wymagania określone dla prac magisterskich z zakresu filologii polskiej

Treści programowe dla zajęć:

- Określenie merytorycznej i metodologicznej specyfiki seminarium; omówienie zasad pisania prac magisterskich
- Prezentacja tematów prac magisterskich i dyskusja na ich temat
- Omówienie i uszczegółowienie kluczowych problemów i kontekstów (literackich, historycznych, społecznych, filozoficznych, antropologicznych) związanych z tematyką prac
- Prezentacja i charakterystyka metodologii badawczych odpowiednich do realizacji projektów badawczych przez studentów
- Omówienie oraz prezentacja sposobów formułowania problemów i hipotez badawczych, budowania definicji przydatnych w wybranej problematyce badawczej
- Charakterystyka kontekstów (historycznych, literackich, społecznych, filozoficznych, itp.) niezbędnych dla przedstawienia wybranej problematyki badawczej

- Omówienie i prezentacja sposobów przeprowadzania kwerendy bibliotecznej, gromadzenia źródeł, korzystania z cyfrowych źródeł informacji
- Omówienie zasad rzetelności naukowej i podstaw prawa autorskiego
- Prezentacja konspektów /rozdziałów prac lub opisów projektów badawczych połączona z dyskusją na ich temat
- Prezentacja fragmentów prac magisterskich połączona z dyskusją na ich temat

Nazwa zajęć: **Interpretacje literatury polskiej XIX wieku w kontekstach historyczno-kulturowych**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi rozpoznać konteksty i wskazać czynniki wpływające na kształt literatury polskiej XIX wieku
- potrafi powiązać problemy literatury XIX wieku z problemami literatury epok wcześniejszych, problematyką innych dziedzin artystycznych i powiązać wydarzenia literackie z problematyką historyczną, społeczną i filozoficzną
- potrafi korzystać z ogólnych oraz szczegółowych opracowań dotyczących literatury polskiej XIX i początku XX wieku
- potrafi świadomie i z wykorzystaniem dostępnych mu metod badawczych przeprowadzić krytyczną analizę tekstów literackich XIX wieku i początku XX wieku
- budować własne tezy interpretacyjne, odwołując się do literatury przedmiotu i posługując się odpowiednią aparaturą pojęciową
- potrafi porządkować za pomocą wybranych kategorii materiał badawczy z zakresu literatury powszechnej XIX wieku

Treści programowe dla zajęć:

- dzieła literatury romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski oraz ich usytuowanie w procesie rozwojowym literatury polskiej
- szczegółowy przebieg procesu historycznoliterackiego w epoce romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski oraz jego jednostki: formacje, epoki, prądy, kierunki, nurty, style.
- proces historyczno-literacki epok romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski na tle przekształceń kultury polskiej
- historia jako determinanta i kontekst zjawisk literackich XIX i początku XX wieku
- gatunki literackie w XIX i na początku XX wieku
- twórczość wybranych autorów XIX i początku XX wieku z uwzględnieniem ewolucji i przemian w jej obrębie oraz związanych z nią pojęć i zjawisk
- złożone problemy recepcji romantyzmu w literaturze epok późniejszych oraz jego rola w budowaniu tożsamości zbiorowej Polaków

Nazwa zajęć: **Warsztat komparatystyczny: sztuka-język-obyczaje (XIX w.)**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi rozpoznać konteksty i wskazać czynniki wpływające na kształt literatury powszechnej XIX wieku
- potrafi powiązać problemy literatury XIX wieku z problemami literatury epok wcześniejszych, problematyką innych dziedzin artystycznych i powiązać wydarzenia literackie z problematyką historyczną, społeczną i filozoficzną
- potrafi analizować teksty kultury XIX wieku, wykazując się przy tym świadomością krytyczną
- potrafi powiązać krytyczną lekturę tekstów literatury polskiej XIX wieku z lekturą tekstów literatury powszechnej tegoż okresu
- potrafi, posiadając świadomość przenikania się różnych aspektów i obszarów twórczości artystycznej i humanistyki, definiować problemy badawcze i stawiać własne tezy interpretacyjne
- Potrafi porządkować za pomocą wybranych kategorii materiał badawczy z zakresu literatury powszechnej XIX wieku

Treści programowe dla zajęć:

- Obraz dzieł literatury powszechnej XIX wieku (kontekst historyczno-literacki) na tle przekształceń kultury europejskiej i światowej
- Historia jako determinanta i kontekst zjawisk literackich XIX wieku
- Filozoficzne konteksty literatury XIX wieku i przełomu wieków i ich wpływ na warstwę formalną i merytoryczną dzieł.
- Twórczość romantyków europejskich i światowych.
- Pozytywizm w Europie i na świecie.
- Literatura przełomu wieków.
- Analiza porównawcza dzieł kanonu literatury XIX w.
- Sposoby przedstawienia świata – strategie narracyjne - krytyczna analiza kontekstowa.

Nazwa zajęć: Warsztat metodologiczny - badania kulturowe

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi scharakteryzować najważniejsze współczesne teorie i metodologie badań kulturowych stosowanych w literaturoznawstwie
- Potrafi krytycznie wartościować znaczenie i przydatność różnych perspektyw badawczych w analizie i interpretacji tekstów literackich oraz innych praktyk kulturowych
- Potrafi dostrzec związki między nurtami badawczymi i dominującymi tendencjami w praktykach artystycznych
- Potrafi stosować metody analizy i interpretacji tekstów właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych,
- Potrafi świadomie wykorzystywać pojęcia teoretycznoliterackie wypracowane na gruncie różnych stanowisk metodologicznych w odniesieniu do literatury oraz innych praktyk kulturowych

Treści programowe dla zajęć:

- Kulturowa teoria literatury. Teksty literackie wobec innych wytworów i praktyk kulturowych
- Narratywizm jako metoda badawcza
- Nowy historyzm w badaniach literackich a nauka o pamięci; metodologiczne ujęcia relacji literatury i przeszłości; formy pamięci w różnych praktykach kulturowych
- Historia literatury w ujęciu kulturowym jako forma przedstawiania przeszłości: immersywność dyskursu historycznoliterackiego, one year study;
- Badania postkolonialne i badania postzależnościowe; literaturoznawstwo i struktury dominacji: literatura wobec władzy, dyskursu, wyposażenia kulturowego
- Zwrot topograficzny w badaniach literackich: geopoetyka, miejsce i pamięć, nowy regionalizm,
- Tożsamość jako wytwór dyskursu i praktyka oporu: literaturoznawstwo wobec tożsamości płciowej (refleksja genderowa) i tożsamości seksualnej (queer)

Nazwa zajęć: Warsztat metodologiczny - językoznawstwo

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi zdefiniować pojęcia i scharakteryzować metody właściwe dla badań językoznawczych, wykazując przy tym świadomość ich praktycznego zastosowania
- potrafi zastosować w praktyce typy postępowania badawczych właściwych dla badań językoznawczych i odnieść je do poszczególnych typów paradygmatów naukowych
- potrafi zreferować i porównać opisujące i wyjaśniające metody badawcze językoznawstwa
- potrafi określić wzajemne wpływy językoznawstwa i pozostałych nauk humanistycznych, a także nauk przyrodniczych, rozumiejąc pragmatyczny aspekt tych powiązań
- potrafi omówić dzieje lingwistycznych metod badawczych z perspektywy różnych koncepcji rozwoju nauki

Treści programowe dla zajęć:

- Znaczenie językoznawstwa dla nauk humanistycznych i jego miejsce w ogólnej klasyfikacji nauk.
- Metody badawcze językoznawstwa historyczno-porównawczego.
- Strukturalistyczna koncepcja systemu języka i jej znaczenie dla rozwoju nauk. Praktyczne zastosowanie odmiennych teorii znaku.
- Gramatyka generatywno-transformacyjna jako zwrot metodologiczny w językoznawstwie.
- Pragmalingwistyka – postawy teoretyczne i metody badawcze.
- Metoda statystyczna w badaniach językoznawczych.
- Lingwistyka kognitywna – podstawy teoretyczne i metody badawcze.

Nazwa zajęć: Warsztat metodologiczny (literaturoznawstwo)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi opisać kierunki rozwoju konkretnych szkół badawczych i proponowanych przez nie metod
- potrafi wskazać różnice między różnymi metodami analizy i interpretacji dzieła literackiego
- potrafi stosować metody badawcze i narzędzia interpretacyjne w opracowaniu własnych problemów badawczych
- potrafi dostrzec związki między nurtami badawczymi i dominującymi tendencjami w praktykach artystycznych
- potrafi określić znaczenie przyjętej metody badawczej dla interpretacji tekstu literackiego
- potrafi przedstawić przemiany w rozwoju metodologii badań literackich
- potrafi zanalizować i przeprowadzić syntezę poglądów przedstawicieli poszczególnych metodologii literaturoznawczych

Treści programowe dla zajęć:

- Przełomy i zwroty w literaturoznawstwie - konteksty i konsekwencje

- Hermeneutyka jako „droga do dróg”
- Strukturalizm i poststrukturalizm
- Dekonstrukcja i dekonstrukcjonizm
- Nowy historycyzm, metodologiczne ujęcia związków literatury i historii
- Badania postkolonialne i postzależnościowe

Nazwa zajęć: Prawo autorskie i rzetelność naukowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Definiuje podstawowe pojęcia związane z rzetelnością i nierzetelnością naukową
- Definiuje i rozumie centralne zagadnienia ochrony własności intelektualnej
- Wykazuje się podstawową wiedzą na temat historii prawa autorskiego oraz znajomością kluczowych zagadnień z zakresu prawa autorskiego
- Potrafi rozpoznać właściwe i niewłaściwe sposoby cytowania, parafrazowania tekstu naukowego oraz zapisu bibliograficznego
- Zna najważniejsze metody wykrywania nierzetelności naukowej
- Zna konsekwencje prawne i dyscyplinarne naruszenia praw autorskich
- Formułuje zasady rzetelnego i etycznego postępowania przy redagowaniu prac pisemnych i stosuje je w praktyce

Treści programowe dla zajęć:

- Definicje rzetelności naukowej oraz „trzech filarów” nierzetelności naukowej: plagiatu, fałszerstwa i fabrykacji i ich rodzaje
- Wprowadzenie w zagadnienia ochrony własności intelektualnej
- Wybrane przykłady z historii prawa autorskiego. Plagiaty w nauce na przestrzeni dziejów.
- Podstawowe zagadnienia prawa autorskiego, m.in. pojęcie utworu, sposoby uzyskania ochrony autorskoprawnej, ochrona treści utworu naukowego w świetle Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Ćwiczenia praktyczne.
- Wyjaśnienie pojęć: cytaty, parafraza, streszczenie, zapożyczenie, autoplagiat i analiza konkretnych przykładów. Ćwiczenia z parafrazowania tekstów naukowych.
- Tzw. „etyka cytatu” - ćwiczenia praktyczne na wybranych przykładach
- Skutki prawne i dyscyplinarne naruszenia rzetelności naukowej
- Najważniejsze metody wykrywania oszustw naukowych. Prezentacja przykładów.
- Ćwiczenia praktyczne – konkordancja zapożyczeń.
- Jak zapobiegać nierzetelności naukowej? Próba konstruowania modelu rzetelnej pracy naukowej.

Nazwa zajęć: Interpretacje literatury polskiej w kontekstach historyczno-kulturowych (XX i XXI w.)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi opisać, scharakteryzować i osadzić w kontekście historycznym i kulturowym najważniejsze dzieła literatury polskiej po 1918 roku
- potrafi definiować problemy badawcze z zakresu literatury polskiej XX i XXI wieku oraz porządkować za pomocą wybranych kategorii materiał badawczy z zakresu literatury polskiej XX i XXI wieku
- potrafi powiązać problemy literatury XX i XXI wieku z problemami epok wcześniejszych i problematyką innych dziedzin artystycznych
- potrafi powiązać zjawiska i wydarzenia literackie XX i XXI wieku z problematyką historyczną, społeczną i filozoficzną
- potrafi samodzielnie interpretować dzieła literackie XX i XXI wieku odwołując się do literatury przedmiotu i posługując się odpowiednią terminologią
- potrafi korzystać z kompendiów, czytać ze zrozumieniem teksty naukowe dotyczące literatury XX i XXI wieku i samodzielnie wyłaniać z nich główne tezy
- potrafi sformułować dłuższą wypowiedź (ustną lub pisemną) dotyczącą wybranego zagadnienia z literatury polskiej XX i XXI wieku (np. omówić ważny utwór literacki, zjawisko lub tendencję, scharakteryzować twórczość istotnego pisarza)
- potrafi czytać i analizować utwory literackie XX i XXI wieku

Treści programowe dla zajęć:

- Człowiek uwikłany w historię w literaturze polskiej XX i XXI wieku
- Literatura polska XX i XXI wieku wobec wojny i Zagłady
- Nostalgia, pamięć, wygnanie jako problemy literatury w kraju i na emigracji
- Literatura polska XX i XXI wieku wobec filozofii. Refleksja antropologiczna
- Oblicza autobiografizmu w literaturze polskiej XX i XXI wieku
- Polskie pisarstwo kobiet w XX i XXI wieku

- Konteksty biblijne i religijne literatury polskiej XX i XXI wieku

Nazwa zajęć: Warsztat komparatystyczny: sztuka-język-obyczaje XX i XXI wieku

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi przeprowadzić analizę i interpretację porównawczą różnych zjawisk i tekstów kultury
- potrafi rozpoznać konteksty i wskazać czynniki wpływające na kształt literatury powszechnej XX i XXI wieku
- potrafi powiązać problemy literatury XX i XXI wieku z problemami literatury epok wcześniejszych, problematyką innych dziedzin artystycznych i powiązać wydarzenia literackie z problematyką historyczną, społeczną i filozoficzną
- potrafi powiązać krytyczną lekturę tekstów literatury polskiej XX i XXI wieku z lekturą tekstów literatury powszechnej tegoż okresu
- potrafi, posiadając świadomość przenikania się różnych aspektów i obszarów twórczości artystycznej i humanistyki, definiować problemy badawcze i stawiać własne tezy interpretacyjne
- potrafi analizować teksty kultury XX i XXI wieku, wykazując się przy tym świadomością krytyczną

Treści programowe dla zajęć:

- Obraz dzieł literatury powszechnej XX i XXI wieku (kontekst historyczno-literacki) na tle przekształceń kultury europejskiej i światowej
- Historia jako determinanta i kontekst zjawisk literackich i kulturowych XX i XXI wieku
- Filozoficzne konteksty literatury XX i XXI wieku i ich wpływ na warstwę formalną i merytoryczną dzieł.
- Przemiany w sztuce europejskiej i światowej po 1918 roku.
- Przemiany w sztuce europejskiej i światowej po 1945 roku.
- Strategie nowoczesności w literaturze europejskiej i światowej.
- Postmodernizm i koniec wielkich narracji.
- Literatura i sztuka XXI wieku jako powrót do przedmodernistycznych tradycji.
- Sposoby przedstawienia świata – strategie narracyjne - krytyczna analiza kontekstowa.

Nazwa zajęć: Teoria literatury jako praktyka krytyczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- rozpoznać i porównać pojęcia charakterystyczne dla współczesnej teorii literatury wypracowane na gruncie różnych teorii humanistycznych
- czytać ze zrozumieniem i samodzielnie komentować prace teoretyczne
- analizować różne użycia pojęć teoretycznoliterackich
- uzasadnić przydatność interpretacyjną rozmaitych pojęć teoretycznoliterackich
- zastosować terminologię teoretycznoliteracką w procesie interpretacji
- wyjaśniać przydatność wybieranej metody interpretacyjnej
- powiązać poszczególne zagadnienia teoretycznoliterackie z problemami omówionymi na zajęciach z poetyki
- przygotować i przedstawić prezentację o tematyce teoretycznej

Treści programowe dla zajęć:

- Zwroty we współczesnym literaturoznawstwie i humanistyce (lingwistyczny, narratystyczny, kulturowy, etyczny i in.)
- Podmiotowość i tożsamość we współczesnej teorii literatury
- Narracyjność
- Fikcjonalność oraz problem reprezentacji
- Dialogowość i pojęcia pokrewne
- Ikoniczność jako problem teorii literatury

Nazwa zajęć: Laboratorium językowe – współczesna polszczyzna w praktyce komunikacyjnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wskazać miejsce języka polskiego na tle innych języków świata, określić cechy i istotę języka
- potrafi wskazać stereotypy kulturowe i kulturowe obrazy świata zawarte w języku i posiada świadomość mechanizmów ich funkcjonowania
- potrafi określić relację między komunikacją werbalną a niewerbalną i zależności między nimi w różnych tekstach, wskazać kulturowe aspekty komunikacji niewerbalnej
- potrafi zinterpretować i zanalizować dowolny tekst, korzystając z różnych metodologii językoznawczych (w tym strukturalizm, pragmatyka, kognitywizm)
- potrafi poprawnie korzystać z przedstawianej na zajęciach terminologii językoznawczej
- potrafi czytać artykuły dotyczące różnych sposobów analizy i interpretacji wybranych tekstów, dyskutując z przyjętymi założeniami; wskazywać ich zastosowanie w praktyce

- potrafi samodzielnie zinterpretować, zanalizować i opisać wybrany problem językoznawczy w różnych tekstach kultury
- potrafi przygotować samodzielną wypowiedź (pisemną, ustną lub w postaci prezentacji multimedialnej) o charakterze teoretycznym, eksplorującą zagadnienia z obszaru współczesnej polszczyzny
- potrafi powiązać wiedzę z zakresu językoznawstwa z elementami wiedzy historycznoliterackiej i teorii literatury, a także etnolingwistyki, socjolingwistyki i psycholingwistyki...
- potrafi wskazać najważniejsze tendencje współczesnej polszczyzny

Treści programowe dla zajęć:

- język polski – jego cechy, relacja względem innych języków świata
- typologie odmian językowych współczesnej polszczyzny (ze szczególnym uwzględnieniem odmian regionalnych, terytorialnych, a także funkcjonalnych)
- język a styl; stylowe odmiany języka,
- metodologia językowego obrazowania świata w praktyce komunikacyjnej współczesnej polszczyzny
- onomastyka – perspektywa diachroniczna, onomastyka kulturowa i medialna, onomastyka literacka
- koncepcje znaczenia, semantyka a pragmatyka, relacje znaczeniowe między jednostkami leksykalnymi, konotacja i emocjonalność a składniki budujące znaczenie
- współczesna polszczyzna w sferze medialnej, media jako miejsce dialogu, nowe media – nowe gatunki;
- funkcja eufemizmu i tabu językowego we współczesnej polszczyźnie – analiza przypadków
- wartościowanie w języku i tekście – współczesna praktyka
- kultura języka polskiego w praktyce komunikacyjnej

Nazwa zajęć: Laboratorium językowe – przeszłość języka w jego współczesności

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi omówić proces rozwoju języka polskiego z perspektywy historycznej z odniesieniem do innych żywych języków słowiańskich, do języka prasłowiańskiego rozumianego jako hipoteza naukowa oraz do języka staro-cerkiewno-słowiańskiego jako najdawniejszego słowiańskiego języka literackiego, dziś martwego, a także wskazać implikacje tych zmian we współczesnej polszczyźnie
- potrafi określić miejsce wiedzy o historycznym rozwoju języków słowiańskich wśród nauk humanistycznych i odznacza się świadomością jej znaczenia
- potrafi czytać ze zrozumieniem i samodzielnie komentować prace teoretyczne z zakresu językoznawstwa (zwłaszcza diachronicznego) oraz prawidłowo posługiwać się podstawowymi pojęciami i terminami z zakresu językoznawstwa diachronicznego
- potrafi dokonać lingwistycznej analizy polskiego tekstu dawnego
- potrafi formułować wypowiedzi ustne i pisemne (a także przygotować prezentację multimedialną) z zakresu tematycznego nauk o historycznym rozwoju polszczyzny, również w perspektywie porównawczej
- czynnie uczestniczyć w zespołowym rozwiązywaniu problemów z zakresu lingwistycznej interpretacji historycznych przemian języka polskiego

Treści programowe dla zajęć:

- ogólne warunki i przebieg powstawania literackich odmian języków słowiańskich
- pisma Słowian – historia, stan współczesny: podobieństwa i różnice
- przeobrażenia polskiego systemu językowego z odniesieniem do zmian w innych językach słowiańskich: fonetyka / fonologia
- przeobrażenia polskiego systemu językowego z odniesieniem do zmian w innych językach słowiańskich: fleksja imienna i werbalna
- samodzielna filologiczna analiza tekstu polskiego (prowadzona z perspektywy diachronicznej)
- przygotowanie samodzielnej i / lub zespołowej prezentacji ukazującej przeobrażenia polszczyzny dawnej w perspektywie porównawczej (słowiańskiej)

Nazwa zajęć: Współczesne życie literackie w perspektywie kultury masowej – analiza dzieł i zjawisk

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wskazać najważniejsze (uznane przez krytykę literacką, wyróżnione w podręcznikach literatury) estetyczne i ideowe orientacje polskiej literatury współczesnej
- Potrafi scharakteryzować mapę życia literackiego w Polsce współczesnej (pisma, nagrody, ośrodki, środowiska), istniejące formy i techniki promocji czytelnictwa
- Potrafi przedstawiać procesy zachodzące we współczesnej literaturze, używając kategorii pokolenia literackiego, kanonu, kultury masowej
- Potrafi scharakteryzować zagadnienia podejmowane przez krytykę literacką

- Potrafi scharakteryzować stosunek literatury współczesnej do problematyki społecznej (wykluczenie, dyskursy mniejszości, racje i spory polityczne)
- Potrafi uczestniczyć w dyskusji panelowej na temat literatury współczesnej
- Potrafi przygotować wprowadzenie ustne (zagajenie) do dyskusji na określony temat
- Potrafi umiejętnie wykorzystywać informacje dotyczące literatury i kultury dostępne w źródłach cyfrowych, niezbędne podczas przygotowania wypowiedzi, wystąpienia w dyskusji panelowej, aktywnego uczestnictwa w zajęciach

Treści programowe dla zajęć:

- Nowe tematy i nowe sposoby interpretacji utworu literackiego po roku 1989
- Najważniejsze spory krytyczne po 1989 r.
- Literatura i współczesne problemy społeczne i polityczne – np. wykluczenie, mniejszości, stosunek do przeszłości
- Ekonomia literacka (rynek, wydawnictwa, bestsellery)
- Literatura wobec mediów cyfrowych – nowe formy i gatunki literatury;
- Cyfrowe formy życia literackiego: blogi i vlogi poświęcone literaturze, profile literackie i pisarskie na portalach społecznościowych
- Literatura i czytelnicy: formy promocji literatury: audycje radiowe i telewizyjne poświęcone kulturze i książkom; kampanie promujące czytanie;
- Społeczne role współczesnego pisarza